

MASAL DEĞER VE DİL CAHİT ZARİFOĞLU MASALLARININ ÇÖZÜMLEMESİ

Yazarlar

Dr. Gökçe KAÇMAZ
Prof. Dr. Salim DURUKOĞLU

MASAL DEĞER VE DİL

CAHİT ZARİFOĞLU MASALLARININ ÇÖZÜMLEMESİ

Yazarlar

Dr. Gökçe KAÇMAZ
Prof. Dr. Salim DURUKOĞLU

ISBN: 978-625-382-255-2

E-ISBN: 978-625-382-256-9

DOI: 10.54637/vizetek.9786253822569

Copyright © Vizetek Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın yazılı izni olmaksızın kitabın tamamı veya bir bölümü ile kapak tasarımı; elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap basılı ve elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğine ilişkin her türlü bilimsel ve hukuki sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Mart, 2026

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık

Matbaa Sertifika No: 47479

ÖN SÖZ

“Çocuklar geleceğimizin güvencesi, yaşama sevincimizdir. Bugünün çocuğunu, yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir.” demiştir Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk. Çocuklara yarınların büyüğü olarak bakmak onları insani, ahlaki, millî ve dinî değerlerle donatmak gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki insan iyi olursa toplum da iyi olur.

İyi insan yetiştirmek öncelikle anne ve babanın görevidir. Çocuk, ailesinin birbirine beslediği sevgi, saygı, dayanışma gibi duyguları görerek kişilik gelişiminin ilk merdivenlerini çıkmaya başlar. Daha sonra ise gelişimine eğitim hayatıyla devam edecektir. Bu süreçte ise öğretmenler, arkadaş çevresi ve okuduğu kitaplar çocuğun temel kaynaklarından olacaktır.

Okuduğu kitapta merhametsiz, adaletsiz, kibirli kahramanların kazandığını gören çocuk, kendini o karakterle eşleştirir ve onun gibi olmaya çalışır. Oysa çocuk kitap okurken hoşça vakit geçirmenin yanında güzel örneklerle de eğitilmelidir. İyi insan yetiştirmek, doğru eğitim verebilmek için okutulan kitaplar büyük önem taşımaktadır.

Bu düşüncelerle kitabımızda Cahit Zarifoğlu’nun *Yürekdede ile Padişah, Motorlukuş, Ağaçkakanlar, Katıraslan, Küçük Şehzade, Kuşların Dili* ve *Serçekuş* isimli masal kitaplarından seçtiğimiz masalların değerler eğitimi ve söz varlığı açısından incelemesi yapılmıştır.

Çalışmanın hazırlanması sırasında yanımda olan, desteğini ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Salim DURUKOĞLU’na, başta babam Ali KAÇMAZ olmak üzere desteklerinden dolayı aileme ve her daim yanımda olan eşim Fatih ile kızım Zehra Duru KAÇMAZ’a teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Gökçe KAÇMAZ

Ankara - 2026

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
Çocuk Edebiyatında Masallar	3
Cahit Zarifoğlu'nun Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri	4
Belirlenen Masalların Özetleri:	8
Yürekdede ile Padişah	8
Hazreti Süleyman'la Kirpi	9
Köyümüze Yağdı Karlar	9
Motorlukuş	10
Dünyanın En Vahşi Hayvanı	11
Tilki ile Aslan	11
Kırmızı Gözlü Kara Yılan	12
Çın Çın Yılandıklar	12
Ağaçkakanlar	13
Katıraslan	15
Küçük Şehzade	17
Şehzade Yazı Yazıyor	17
Kırk Bin Kapılı Hazine	17
Nöbetçi	18
Padişah ile Bir Veli	19
Fitnecinin Çabuk Gelir Kötü Sonu	19
Kuşların Dili	20
Serçekuş	21
Değerler	21
Değerler ve Eğitim	23
Değerler Eğitimi	24
Bireysel Değerler	25
Doğruluk ve Dürüstlük	26
Dayanıklılık ve Cesaret	27
Fedakârlık	30
Aşırı İsteklerden Uzak Durma	30
Tutumluluk	37
Savurganlık	38
Affetmek	39
Sosyal Değerler	40
Hürriyet ve Adalet Sevgisi	40
Aile ve İnsan Sevgisi	43

<i>Yurt ve Millet Sevgisi</i>	47
<i>Saplantı ve Boş İnançlarla Mücadele</i>	49
<i>Yanlıı Batılılaşma ile Savaş</i>	50
<i>Ahlâk ve İdeal</i>	51
<i>Doğa ve Hayvan Sevgisi</i>	52
<i>Din ve Tanrı Duygusu</i>	54
<i>Kurallara Uymak</i>	59
<i>Yaşlılara Saygı</i>	59
<i>Okuma</i>	61
<i>Çalışma</i>	62
Söz Varlığının Gücü	63
Sözcükler	63
Sözcük Oluşturma	65
Sözcük-Kavram İlişkisi	68
Sözcük Edinimi	70
Söz Varlığının Tanımı ve Kapsamı	71
Türkçe Söz Varlığının Özellikleri	72
Türkçenin Söz Varlığındaki Değişmeler	73
Günümüzde Türkçenin Söz Varlığının Durumu	74
Söz Varlığının İçerdiği Ögeler	74
<i>Temel Söz Varlığı</i>	74
<i>İkilemeler</i>	75
<i>Deyimler</i>	85
<i>Atasözleri</i>	96
<i>İlişki Sözleri (Kalıp Sözler)</i>	98
<i>Terimler</i>	102
<i>Yabancı Sözcükler</i>	105
<i>Çeviri Sözcükler (Çeviri Ögeler)</i>	105
<i>Argo</i>	106
<i>Tekerlemeler</i>	108
<i>On Yaş Üstü Kelimeler</i>	109
SON	126
KAYNAKÇA	129
EKLER	132

GİRİŞ

Çocuk kendisine anlatılanları dinleyerek veya okuyarak hem kendisini hem de ‘insan denen meçhul varlığı’ tanıma fırsatı bulur. Korku, kıskançlık, öfke, nefret, hırs gibi duygularda ölçüsüzlüğün verdiği zararları fark eder, duyguları kontrol altına almak gerektiğini öğrenir (Sınar, 2006: 176). Bu yönüyle bakıldığında çocukların gelecekte sağlıklı bir psikoloji ve düşünce yapısına sahip olmalarında, kişilik gelişimini tamamlayıp kendini gerçekleştirmiş bireyler olmalarında örnek oluşturabilecek karakterler kapsayan sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerinin büyük önem taşıdığı anlaşılabacaktır.

İyi bir edebi çocuk yayınının kazandıracığı pek çok ahlaki ve toplumsal değer vardır. Edebiyat ürünlerinden faydalanabilen çocuk, kendi yaşantısının dışındaki pek çok konu ve olayla tanışmak, onların üzerinde düşünmek ve olayların muhtemel çözümlerini bulabilmek imkânı kazanır (Şirin, 2000: 178). İlk çocukluk döneminden itibaren kitapla karşılaşan çocuk, kitaplar sayesinde birtakım ihtiyaçlarını da karşılamaktadır. Çocuk kitaplarının ve dolayısıyla romanlarının çocukta karşılaması gereken ihtiyaçlar arasında:

- 1) Güven duygusu
- 2) Sevme ve sevilme duygusu
- 3) Başarma duygusu
- 4) Bir gruba dahil olma duygusu
- 5) Oyun ve değişiklik ihtiyacı
- 6) Güzellik ihtiyacı
- 7) İnanma ihtiyacı vb. sıralanmaktadır (Arslantaş, 2003: 5-6).

Yukarıda sıralanan ihtiyaçlar dikkate alındığında çocuk edebiyatının ciddiye isteyen bir alan olduğu görülmektedir. Nitekim Cahit Zarifoğlu çocuklar için yazmayı şöyle değerlendirmiştir:

“Çocuklar için yazmak ciddi bir iştir. Çocuklar için yazmanın çocukça bir iş olduğunu söyleyenler, kendi çocuklarının kitap okumasını saçma sapan bulanlar olmalı. Ya da çocukluklarında hiç kitap okumamış insanlar.”